

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsvej 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

Sendt per mail til: baeredygtig-landbrugsproduktion@sgav.dk
Journalnummer: 25-810-000008

Høring af vejledningerne for konditionalitet (miljø og dyr)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har sendt de to konditionalitetsvejledninger vedrørende miljø og dyr for 2026 i høring.

Konditionalitet er kompliceret stof, da reguleringen både findes i utallige EU-forordninger og nationale bekendtgørelse. Hvis man som ansøger skal kunne sætte sig ind i reglerne, kræver det korrekte og fyldestgørende vejledninger.

Erhvervet og SGAV har en fælles interesse i klare vejledninger, der gennemgår og forklarer og udfylder det bagvedliggende komplicerede EU-regelsæt. Langt hovedparten af de landmænd, der overtræder reglerne, gør det uforvarende – blandt andet som følge af det meget store antal regler. Målet skal ikke være at finde fejl og straffe landmænd og virksomheder, men i stedet gennem dialog og vejledning at sikre overholdelse af reglerne.

Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger, der først består af kommentarer der dækker både vejledningen dyr og miljø, hvorefter der under punkt II er anført nogle specifikke kommentarer og tekstforslag til Vejledningen for konditionalitet - Miljøområdet og derefter tilsvarende under punkt III for Vejledningen for Konditionalitet – Dyreområdet.

Høringssvaret er udarbejdet med faglige input fra SEGES.

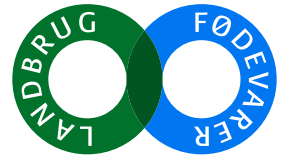
I Fælles bemærkninger

Afsnit 3.2.2. Bedriftsbegrebet

Det fremgår af vejledningsudkastet, at afsnittet er under revidering, og at der vil blive iværksat en selvstændig høring vedrørende dette punkt, når det reviderede afsnit er klar. Landbrug & Fødevarer vil dog alligevel benytte lejligheden til her at gøre opmærksom på de udfordringer vi ser som følge af, at SGAV i bekendtgørelse om konditionalitet for 2025 fik implementeret en ny definition af bedriftsbegrebet - også selv om det er uafklaret, hvordan bedriftsbegrebet håndteres i 2026. Det haster nemlig med at få teksten i dette afsnit på plads. Det vil potentielt få vidtrækkende konsekvenser for erhvervet, hvis virksomheder fremover ses som én bedrift, hvis den samme person har bestemmende indflydelse over virksomhederne og den måde bedrifterne organiseres på. F.eks. vil en overtrædelse på én virksomhed føre til støttetæk på tværs af koncernen. Det er ikke rimeligt, at en landmand, der f.eks. driver økologisk og konventionelt landbrug i to forskellige selskaber risikerer at blive straffet i den økologiske drift som følge af en evt. overtrædelse, der måtte være sket på den konventionelle del af virksomheden. Potentielt risikerer det at trække tæppet væk under hele den måde, som vi juridisk organiserer landbrugsbedrifter på i Danmark.

Afsnit 3.3. i begge vejledninger ang. varslings af kontrollen

Kontrol er en præmis, der må accepteres på støtteområdet, men det er vigtigt med forsikringer om iagttagelse af det almindelige proportionalitetsprincip, der bevirker, at et kontrolbesøg ikke må være

uforholdsmæssigt alvorligt eller unødvendigt. Derfor er det for Landbrug & Fødevarer et generelt opmærksomhedspunkt, at styrelsen i vejledningen opstiller – og i praksis iagttager - retssikkerhedsmæssige og forvaltningsretlige grundsætninger.

Udgangspunktet i retssikkerhedsloven er, at kontrolbesøg varsles senest 14 dage, inden kontrollen gennemføres, medmindre formålet med kontrollen dermed forspildes, jf. lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019. Det er anført i vejledningen, at der som hovedregel vil ske uvarslede kontrolbesøg. Samtidig fremgår følgende: "Da alle relevante konditionalitetskrav kontrolleres under et kontrolbesøg (inkl. de krav, hvor varsling ville betyde, at formålet forspildes), er kontrolbesøg i forbindelse med konditionalitet uvarslede."

Landbrug & Fødevarer vil – som udtrykt ved flere tidligere lejligheder – gøre opmærksom på, at vi finder, at formuleringen i afsnittet om varsling af kontrollen skal tilpasses.

Det er for kategorisk beskrevet, at konditionalitetskontrollen (da alle relevante konditionalitetskrav kontrolleres under et kontrolbesøg) er uvarslede. En gennemgang af både den svenske og finske kontrolvejledning viser, at disse to nabolande, som vi normalt sammenligner os med, har fokus på at udnytte muligheden for varslede kontrolbesøg inden for rammerne af EU-lovgivningen.

Landbrug & Fødevarer er f.eks. blevet gjort bekendt med, at størstedelen af kontroller i Sverige reelt udføres som varslede kontroller og vi vil sørge for at dele det materiale vi har modtaget derfra i en særskilt henvendelse.

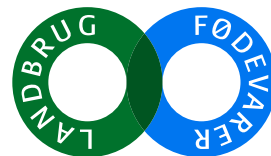
En øget udnyttelse af rammen til at benytte varslede kontrolbesøg, ville bevirke en helt anden form for kontroloplevelse for både kontrollør og den kontrollerede. Et kontrolbesøg, hvor man er orienteret på forhånd, er langt bedre udnyttelse af ressourcerne – både for landmanden/virksomheden og myndighederne. Det sikrer, at man har kunnet finde det nødvendige materiale frem på forhånd, og at man har kunnet tilrettelægge arbejdet så kontrollen bliver mere effektiv og det giver mulighed for at sikre, at personer med de rette kompetencer er til stede.

3.5 Hvad skal du sørge for i forbindelse med kontrollen?

Det er positivt, at styrelsen beskriver i vejledningen, at man har mulighed for at bede kontrolløren om at vente med at starte kontrollen, til ens repræsentant eller bisidder (f.eks. konsulent eller dyrlæge) ankommer og deltager i kontrollen, hvilket følger af forvaltningslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. Det er til gengæld også væsentligt i dette afsnit også væsentligt at få proportionerne på plads ved så til gengæld at få præciseret, at det kun er *undtagelsesvist*, at adgangen til at lade sig repræsentere eller bistå må vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Det følger af forvaltningslovens § 8, stk. 2.

Styrelsen får i vejledningen beskrevet det således, at der *automatisk* er "situationer, hvor kontrolløren er forpligtet til at starte kontrollen og kontrollere forhold som f.eks. pesticider, dyrevelfærd eller medicin, inden din repræsentant eller bisidder er ankommet og kan deltage i Kontrolbesøget."

Der må ikke være nogen form for automatik i det, og det er ikke nødvendigvis sådan, at formålet med kontrollen forspildes, hvis ikke en kontrollør straks går i gang med kontrol af pesticider, dyrevelfærd eller medicin. Der er tale om en undtagelsesbestemmelse, der skal fortolkes indskrænkende og reelt indebærer, at myndigheden i hvert enkelt tilfælde må foretage en *konkret* afvejning af på den ene side partens interesse i at få bistand og på den anden side de hensyn, der

taler for at afskære partens adgang til at lade sig repræsentere eller bistå. Man skal fra myndighedens side kunne argumentere for, at der er tungtvejende årsager til at skride til f.eks. at gennemføre et kontrolbesøg straks imod en landmands udtrykte ønske om at have en bisidder til stede eller selv at være til stede.

3.6 Kontrollørens adgang under kontrolbesøget

Det beskrives under dette afsnit, at "Det faktum, at du ikke kan deltage fysisk i kontrollen, bevirker derfor som udgangspunkt ikke, at kontrollen ikke kan gennemføres." Der bør her være en henvisning til teksten ovenfor i afsnit 3.5, om at man har mulighed for at bede kontrolløren om at afvente, at den/de rette personer kommer til stede, jf. hovedreglen i forvaltningslovens § 8, stk. 1, om retten til at lade sig repræsentere.

Landbrug & Fødevarer mener i øvrigt, at det vil være hensigtsmæssigt med en henvisning til, at man ved kontrol af konditionalitet skal tilstræbe at følge Miljø- og Fødevareministeriets Fælles Kontrolstrategi fra 2017, som os bekendt fortsat er gældende? For Landbrug & Fødevarer er det væsentligt at finde den rette balance, så kontrol udføres så smidigt og effektivt som muligt, og vi savner i særdeleshed i beskrivelsen af kontrolsystemet en henvisning til hovedindsatspunkt nr. 4 fra den fælles kontrolstrategi om, at virksomheden skal have en målrettet kontrol og vejledning baseret på dialog, ansvar og tillid med fokus på vilje-evne-princippet.

Afsnit 4 - Overtrædelser

4.1.1. Dit ansvar for fejl begået af andre på din bedrift

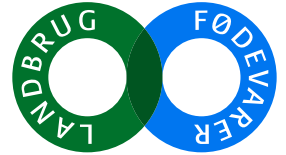
Landbrug & Fødevarer finder beskrivelsen i afsnit 4.1.1. (i vejledningen for miljø-området står der fejlagtigt afsnit 1.1.1.) "Dit ansvar for fejl begået af andre på din bedrift" for uhensigtsmæssigt formuleret, for der står indledningsvist følgende: "Du har som udgangspunkt ansvar for tredjemand, hvilket betyder, at du har ansvaret for, at reglerne om konditionalitet bliver overholdt, også selvom du vælger at få en anden til at udføre arbejdet på din bedrift. Du er ansvarlig for alle, som du inviterer ind på din bedrift, f.eks. ansatte, håndværkere, maskinstationer mv." Selv om teksten kvalificeres i det sidste afsnit af 4.1.1.: "Der kan dog være tilfælde, hvor du ikke er ansvarlig for fejl begået af andre" burde hele afsnittet omskrives og i stedet starte med, at en støttemodtager "kun kan holdes ansvarlig for en tredjemands misligholdelse af kravene om konditionalitet, hvis en af 3 betingelser (nævnt nedenfor) gør sig gældende, jf. EU-domstolens afgørelse C-396/12 Van der Ham vedrørende ansvar for *tredjemands* handlinger.

Sagen drejede sig om en støtteansøger, der havde anvendt en selvstændig maskinstation til spredning af gødning. Der blev fundet en overtrædelse, idet gødningen ikke var spredt på en måde, der kunne give et lavt emissionsniveau, hvorfor der forelå en KO-overtrædelse.

EU-Domstolen udtalte i denne sag, jf. præmis 53, at en støttemodtager alene kan holdes ansvarlig for en tredjemands misligholdelse af kravene i en situation, hvor denne tredjemand udfører arbejde på støttemodtagerens anmodning, såfremt støttemodtageren har handlet forsætligt eller uagtsomt som følge af 1) valget af eller 2) tilsynet med denne tredjemand eller 3) de til denne givne instrukser, og det uafhængigt af den forsætlige eller uagtsomme karakter af nævnte tredjemands adfærd.

4.2 Dit ansvar når du overdrager eller erhverver et areal

Landbrug & Fødevarer finder følgende passage i afsnit 4.2 "Dit ansvar når du overdrager eller erhverver et areal", uklart formuleret:

Overstående gælder som udgangspunkt tilsvarende for ordninger med tilskud som engangsbeløb og flerårige forpligtelser, jf. afsnit 1.2. I henhold til de nævnte ordninger skal tilsagnshaver imidlertid indgive en ejerskifteerklæring til SGAV, hvis ejendomsretten til et tilsagnsareal overdrages i tilsagnsperioden. Det er en betingelse for, at tilsagnet for arealet kan opretholdes, at erhverver indtræder i tilsagnet med virkning fra tidspunktet for overdragelsen af arealet, og at der rettidigt indgives ejerskifteerklæring herom. Hvis erhverver ikke indtræder i tilsagnet for arealet, eller styrelsen ikke modtager ejerskifteerklæringen rettidigt, kan tilsagnet bortfalde med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, som overdragelsen har virkning fra. Den, som er tilsagnshaver på tidspunktet for en overtrædelse af konditionalitetsreglerne, kan pålægges en sanktioner rettet mod den forholdsmæssige andel af det udbetalte engangsbeløb (engangsbeløbet divideret med år i tilsagnsperioden), som vedrører det kalenderår, som overtrædelsen fandt sted i. Hvis overtrædelsestidspunktet ikke kan fastslås, lægges der ved fastlæggelsen af den relevante tilsagnshaver og beregningen af sanktionen vægt på tidspunktet og kalenderåret, hvor den manglende overholdelse er konstateret. Hvis der ikke er mulighed for modregning i anden støtte, vil du som tilsagnshaver blive opkrævet et beløb svarende til det beregnede støttetræk.

Landbrug & Fødevarer vil derfor opfordre til, at afsnittet præciseres.

Den bedste løsning vil set med Landbrug & Fødevarers øjne være, at tilknytningen til konditionalitet for engangsbetalingsordninger type helt fjernes. Dette vil imidlertid kræve en ændring af EU-reglerne og skal derfor ses i et længere tidsperspektiv. Da der er tale om en erstatning for en varig rådighedsindskrænkning, som kan sidestilles med de tidligere 20-årige fastholdelsesordninger mener vi, det skal sikres, at der beregnes et procentvist støttetæk ud fra maksimalt en tyvendedel af erstatningsbeløbet. Det svarer til den støttereduktion, som ansøgeren ville have mødt, hvis ordningen havde været en 20-årig tilsagnsordning med 20 årlige udbetalinger. Dette kan yderligere underbygges ud fra en betragtning om, at styrelsen f.eks. for engangserstatning overvåger arealet i samlet set 20 år. Dvs. den 5-årige tilsagnsperiode og dernæst satellitovervågning i 15 år.

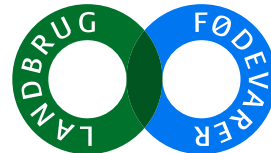
I bekendtgørelsesudkastet lægges der nu op til, at et evt. støttetæk divideres med antal tilsagnsår. Dvs. forventeligt 3 år for permanent ekstensivering og 5 år for engangserstatning. Dette er en forbedring i forhold til tidligere, men Landbrug & Fødevarer mener fortsat at selv denne forbedrede praksis er meget disproportional. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at SGAV gennemfører yderligere justeringer og forbedringer på dette område.

Derudover bør der ses på, om det er muligt, at der kun gennemføres konditionalitetsstøttetæk på engangsudbetalinger i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser, der specifikt vedrører de arealer der har fået engangsbetaling.

Landbrug & Fødevarer forholder sig desuden uforstående over følgende sætning: "Hvis erhverver ikke indtræder i tilsagnet for arealet, eller styrelsen ikke modtager ejerskifteerklæringen rettidigt kan tilsagnet bortfalde med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, som overdragelsen har virkning fra." For det første er det Landbrug & Fødevarers holdning, at det ikke retteligt bør forholde sig således, at en støttemodtager kan blive sanktioneret i en støtte, som man ikke har fået udbetalt. For det andet skal der i overensstemmelse med den såkaldte Baramlay- dom, EU-domstolens afgørelse C-6/23 af 11. april 2024) under alle omstændigheder ske en proportionalitetsmæssig vurdering af overtrædelsens alvor, varighed, omfang og gentagelse i forbindelse med fastsættelse af sanktion.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at de ovenfor citerede linjer udgår og at afsnittet i det hele taget præciseres/omskrives med henblik på at få redegjort for sammenhængen til konditionalitet, for hvad er konsekvensen af manglende overdragelse i forhold til konditionalitet og konsekvens ved helt eller delvist bortfald af tilsagnet? Det synes nemlig ikke at kunne udledes af afsnittet med den foreslåede formulering.

Normalt vedrører støttetæk som følge af overtrædelse af konditionalitetskrav alene den støtte der er udbetalt det pågældende år. Landbrug & Fødevarer mener, at dette er et vigtigt princip også at

anvende i denne sammenhæng, så der alene kan ske støttetæk, hvis der sker overtrædelser i det år, hvor støtten bliver udbetalt. Landbrug & Fødevarer vil gerne have bekræftet, at det er dette princip der anvendes, så det undgås, at en tilsagnshaver kan risikere at få et støttetæk af den støtte, der blev udbetalt i tilsagnsår 1, hvis der sker overtrædelse af et konditionalitetskrav i tilsagnsår 5.

Hvis SGAV fastholder relevansen af afsnittet skal Landbrug & Fødevarer foreslå, at der tilføjes eksempler i afsnittet, hvor styrelsen illustrerer en sanktion på tilskudshavere med tilskud som engangsbeløb eller flerårige forpligtelser.

II Særskilte bemærkninger til Vejledning til Konditionalitet - Miljøområdet

Generelt i forhold til GLM-krav

Helt overordnet forventer Landbrug & Fødevarer, at vejledningsteksten tilpasses efter de ændringer, der er politisk enighed om i Bruxelles i den seneste forenklingsspakke for EU's landbrugspolitik. Se også kommentarer herom under de enkelte GLM-krav. Vi forventer i den forbindelse også, at vejledningen bliver justeret for så vidt angår økologer, som fra 1. januar 2026 bliver grønne per definition i forhold til flere GLM krav end tidligere. I den sammenhæng er det vigtigt, at dette gælder på det enkelte areal som er økologicertificeret eller er under omlægning til økologi – og ikke kun hvis hele bedriften er økologicertificeret.

Afsnit 6, GLM 1.1 – opretholdelse af permanente græsarealer

Vejledningsteksten til GLM 1 skal tilpasses, så den svarer til indholdet af den forenklingsspakke, der for nylig er opnået politisk enighed om i Bruxelles. Herunder gælder det fremadrettet, at der skal ske et fald i andelen af permanent græs på mere end 10 pct. før landbrugere kan blive pålagt krav om gen- eller nyetablering af permanent græs. I den forbindelse er det også vigtigt, at den nationalt fastsatte tærskel på 3 pct. (hvorefter der sker en fastlåsning af eksisterende permanente græsarealer) også øges tilsvarende – dvs. til 8 pct.

Landbrug & Fødevarer minder i den forbindelse om, at Landbrug & Fødevarer samtidig ønsker, at definitionen af permanent græs justeres, så et areal først bliver til permanent græs efter 7 år med et plantedække bestående af græs og andet grøntfoder.

Afsnit 7, GLM 2.1 – beskyttelse af vådområder og tørvejorde

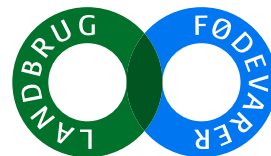
Det er vigtigt, at GLM 2-kravet ikke udvides yderligere, da dette kan spænde ben for arealomlægningsindsatsen. Se yderligere bemærkninger i vores høringssvar til konditionalitetsbekendtgørelsen.

Afsnit 11, LF 2.1 – indretning af stalde og lignende

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der nederst side 44 er indføjet en tekst som beskriver, at en opgørelse af den samlede lagerbeholdning per måned ikke på noget tidspunkt må overgå den samlede kapacitet. Landbrug & Fødevarer undrer sig over denne formulering, der virker til at være en unødig opstramning, da det væsentlige her må være, at der samlet set løbende er tilstrækkelig med opbevaringskapacitet. I den forbindelse skal der være plads til, at der være mindre udsving fra måned til måned, så længe kravet samlet set overholdes over hele perioden.

Afsnit 27, GLM 6.1 – jorddække i perioder med særlig risiko for forringelse af jordens dyrkningsmæssige potentiale

Generelt henviser Landbrug & Fødevarer til vores høringssvar til konditionalitetsbekendtgørelsen. Vi mener at den seneste forenklingsspakke for EU giver mulighed for at justere den danske

implementering af GLM 6-kravet, så det stemmer overens med den nationale lovgivning på området. Det vil sige, at regelsættet ensrettes med reglerne for de dyrkningsrelaterede tiltag (jordbearbejdningsreglerne), så det undgås, at der er et dobbelt regelsæt, som reelt set regulerer det samme.

Som også bemærket i høringssvaret til konditionalitetsbekendtgørelsen, mener Landbrug & Fødevarer, at den nye afgrødekode 'lucerne til frø' også skal tilføjes til listen i afsnit 27.2.2 over frøafgrøder, hvor det forud for dyrkning af afgrøden er mulighed for at anvende falsk såbed.

Det samme gælder for "lupin til frø", som Landbrug & Fødevarer mener også skal tilføjes til listen over afgrødekoder. Det er ligeledes vigtigt, at de to afgrøder tilføjes til listen over afgrøder som er undtaget fra reglerne for dyrkningsrelaterede tiltag i plantedækkebekendtgørelsen (§ 32, stk. 4, nr. 7, jf. tabel 1 i bilag 6).

Det sidste delafsnit under afsnit 27.2 er kringlet formuleret. Det foreslås, at teksten i dette afsnit præciseres.

Nederst side 76 anvendes ordet "besås". Det foreslås i stedet at skrives "tilsås". "Besås" anvendes sjældent i almindeligt sprogbrug.

Afsnit 28, GLM 7.1 – afgrøderotation på omdriftsjord

Implementering af forenklingspakker

Landbrug & Fødevarer har en række forslag og ønsker til tilpasning af den danske implementering af GLM 7 i Danmark. Forslagene tager udgangspunkt i de forenklingspakker, der er kommet til EU's landbrugspolitik gennem de sidste par år. Forslagene er nævnt i Landbrug & Fødevarer's høringssvar til konditionalitetsbekendtgørelsen, og der henvises derfor dertil.

Lucerne til frø

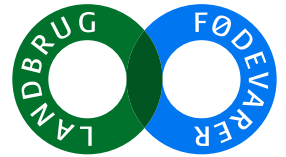
Landbrug & Fødevarer kvitterer for, at lucerne til frø tilføjes til listen over flerårige afgrøder, som ikke er omfattet af GLM 7. Landbrug & Fødevarer mener også, at der skal oprettes en særskilt afgrødekode for "lupin til frø". Da dette er en flerårig afgrøde, skal den tilføjes til listen af afgrøder, som ikke er omfattet af GLM 7.

Administrationspraksis ved forkert anmeldte afgrøder

Den nuværende administrationspraksis for håndtering af forkert anmeldte afgrøder betyder, at landmænd bliver udsat for en unødigt stor risiko for at få et konditionalitetsstøttetræk, ved at dyrke en afgrøde i marken som er lovlig i forhold til reglerne, men som fremstår som ulovlig i SGAVs IT-systemer pga. tidligere fejlregistreringer.

GLM 7 indeholder et delkrav, som betyder, at der maksimalt må dyrkes samme afgrøde på samme areal i tre på hinanden følgende år. Dog er der visse undtagelser, bl.a. hvis man dyrker majs med græsudlæg og tidlige kartofler med efterafgrøder. Vi ser eksempler på, at det i forbindelse med ansøgningsrunden 2025 opdages, at der ved en fejl har været registreret en forkert afgrødekode enten i 2023 eller 2024. Det gælder både i forhold til hovedreglen og i forhold til muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne.

Meldingen fra SGAV har været, at det ikke er muligt at ændre afgrødekoden bagud i tid, og at hvis en ansøger dyrker en afgrøde som er korrekt på marken, men forkert i Tast-selv, vil I først tage stilling til den konkrete sag, efter ansøgningsrunden, når konditionalitetssagen behandles. Ansøger

har derfor ikke mulighed for at få klarhed over, om der fra ansøgers side foreligger tilstrækkeligt med dokumentation for, at afgrøden i marken opfylder reglerne og at SGAV dermed vil godkende, at GLM 7 er opfyldt, før lang tid efter at den konkrete afgrøde er etableret på marken.

Dermed løber ansøgeren en helt urimelig stor økonomisk risiko. Landmanden risikerer ifølge valideringerne i Tast selv et konditionalitets-støttetræk på minimum 15 pct. af støtten, da en overtrædelse ifølge valideringerne vurderes som værende forsætlig. Hvis ansøgeren alternativt vælger at dyrke en anden afgrøde for at undgå valideringerne i tast-selv, kan dette i mange tilfælde give et stort økonomisk driftstab.

Landbrug & Fødevarer anmoder derfor styrelsen om at ændre administrationspraksis på dette område, så ansøgerne ikke bliver stillet i denne situation. Dette kan gøres ved enten at give mulighed for, at ansøgerne løbende kan få ændret afgrødekoder bagud i tid, hvis de indsender dokumentation for, at afgrødekoden har været forkert. Eller også skal der åbnes op for, at ansøgerne kan få en bindende forhåndsvurdering af deres sag, og den foreliggende dokumentation, forud for indsendelse af årets støtteansøgning.

Ud over anmodning om, at administrationspraksis ændres, opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at det beskrives tydeligt i konditionalitetsvejledningens afsnit 28.4 i delafsnittet "Afgrødekategori", hvordan det håndteres i praksis.

Arealer med majs og tidligt høstede spisekartofler

Det foreslås, at årstallene nævnt i vejledningsteksten opdateres, så det fremgår tydeligt hvordan en ansøger skal forholde sig i 2026.

Afsnit 33, LF 3-4.5 – beskyttelse af fredsskovspligtige arealer

Der er ifølge høringsmaterialet fjernet et delafsnit fra vejledningen på side 103. Landbrug & Fødevarer har ud fra den fjernede tekst svært ved at vurdere betydningen af, at denne tekst fjernes. Herunder om det reelt skærper forvaltningspraksis (da der ikke tages stilling til hos Miljøstyrelsen), eller om det lemper forvaltningspraksis, da der således ikke også supplerende sker en opfølgning i forhold til den nationale lovgivning. Landbrug & Fødevarer søger derfor en afklaring af, hvad ændringen reelt betyder.

Afsnit 36, GLM 10.1 - mindsteandel af ikke-produktive arealer

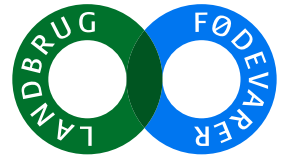
Landbrug & Fødevarer bifalder, at GLM 10 kravet nu forventes at bortfalde fra 1. januar 2027. Det er vigtigt, at det sikres, at kravet bortfalder i hele Danmark. Landbrug & Fødevarer havde gerne set, at kravet blev afskaffet allerede fra 1. januar 2026. Vi minder i den forbindelse også om, at vi generelt har et ønske om, at det gøres muligt at afgræsse GLM 10-arealer.

Overgang mellem GLM 8 og GLM 10

Øverst side 106 beskrives der nogle tekniske forhold vedr. IMK, og at teksterne i småbiotoperne stadig vil fremgå som GLM 8. Landbrug & Fødevarer går ud fra, at dette er justeret i IT-systemet til 2026 – og at denne del af vejledningsteksten derfor kan udgå.

Biodiversitet & Bæredygtighed bliver til midlertidig ekstensivering

Dette skal generelt konsekvensrettes i vejledningsteksten, fx i overskriften nederst side 108.

Forbudsperiode på slåningsbrak

Som Landbrug & Fødevarer mange gange tidligere har påpeget, skal det være muligt at slå brakarealer i forbudsperioden af hensyn til overholdelse af afstandsforpligtelser efter bekendtgørelserne om markfrø og sædekorn. Der henvises til vores tidligere høringssvar herom.

Sammenhæng mellem GLM 10 arealer og 1-årsreglen og § 3-beskyttelse efter naturbeskyttelsesloven

Helt overordnet er det positivt, at vejledningsteksten på side 110 er blevet justeret, så det nu fremgår korrekt, at 1-års-reglen gælder for arealer, der har indgået i en helårlig GLM 10-forpligtelse. Efter vores forståelse gælder det alle de elementer, som kan anvendes til opfyldes af GLM 10, og ikke kun *småbiotoper*, som det er angivet i den nuværende tekst i afsnittet. Det foreslås at dette præciseres i afsnittet.

Desuden foreslår Landbrug & Fødevarer, at beskrivelsen af § 3 justeres, så teksten i højere grad stemmer overens med sædvanlig beskrivelse af § 3 (f.eks. fra vejledning til naturbeskyttelsesloven).

De nuværende formuleringer i udkastet er dog fortsat upræcise og kan give tvivl om, hvorvidt der er tilfælde, hvor en småbiotop under GLM10 kan eller ikke kan blive omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. I afsnit to nævnes at småbiotoper er omfattet af 1-års reglen i naturtypebekendtgørelsen, hvilket jo netop betyder at småbiotoper ikke kan registreret som § 3 uagtet at de i øvrigt opfylder betingelserne. Flere steder både i første afsnit og i sidste står der at en småbiotop kan registreres som § 3. Det skaber forvirring og utryghed.

Konkret står der: *"Dette kan for eksempel have betydning for arealer, der afsættes som småbiotoper til opfyldelse af GLM 10 som småbiotoper, og derefter udvikler sig til heder, moser eller lignende."* Det er uklart, hvad pointen/budskabet er her. Hvordan kan det konkret have betydning? Hvis en småbiotop, der anvendes til opfyldelse af GLM 10, udvikler sig til § 3 som følge af GLM 10-forpligtelsen, så vil 1-årsreglen gælde her (jf. § 2 i naturtypebekendtgørelsen).

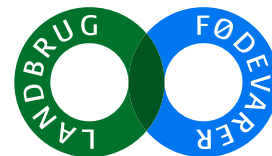
Vi kunne godt ønske os, at teksten blev lidt mere forståelig, i følgende tekststykke: *"ikke samtidig være underlagt en national bestemmelse."* Kan det evt. formuleres mere tydeligt, hvad der her menes ift. naturtypebekendtgørelsen. Et forslag til tekst, som kan overvejes, er følgende: "Så længe et areal, der anvendes til opfyldelse af GLM 10, er underlagt en helårlig forpligtelse om ikke at indgå i landbrugsmæssig udnyttelse, vil arealet som udgangspunkt være omfattet af "1-årsreglen" jf. naturtypebekendtgørelsens § 2, hvilket betyder, at arealet kan tages ind i landbrugsdriften igen indtil 1 år efter forpligtigelsens ophør, selvom arealet måtte have udviklet sig til en § 3-naturtype. Der gøres opmærksom på, at der kan være konkrete omstændigheder, som gør, at 1-årsreglen ikke gælder, f.eks. hvis arealet forinden reelt var beskyttet efter § 3, men ikke var registreret som beskyttet."

Vi foreslår, at teksten vedrørende permanent genopdykningsret tydeliggøres en smule, så sætningen der starter "Dette skal ansøges" erstattes med noget i retning af: "Du skal ansøge om genopdykningsret hos kommunen inden arealet eventuelt udvikler sig til en § 3-beskyttet naturtype. Anmeldelse sker ved at udfylde en blanket, som kan fås enten ved henvendelse til kommunen eller på SGAV's hjemmeside."

III Særskilte bemærkninger til Vejledning til Konditionalitet - Dyreområdet

LF 5.14 – Afsnit 19 - Anvendelse af veterinære lægemidler

Landbrug & Fødevarer kan konstatere følgende ændringer i teksten:

betingelser end dem, der er fastsat i nævnte forskrifter eller, hvis det er relevant, i national lovgivning.

Manglende overholdelse af tilbageholdelsestiden eller R restkoncentrationer af farmakologiske virksomme stoffer, der overstiger **maksimal** grænseværdierne for restkoncentrationer **eller grænseværdierne**, betragtes ikke som en ulovlig behandling, når det gælder stoffer eller veterinærlægemidler, der er godkendt i henhold til EU-lovgivningen, forudsat at alle andre betingelser for anvendelsen af stoffet eller veterinærlægemidlet, som fastsat i EU-lovgivningen eller den nationale lovgivning, er opfyldt. Laboratoriefund af rester af antibiotika eller andre farmakologiske stoffer i en slagtekrop, er derfor ikke en overtrædelse, såfremt landbruger kan dokumentere at denne har overholdt alle krav til anvendelse af stofferne (præparat, koncentration, mængde og tilbageholdelsestid).

19.4 Kravets relevans

Ud fra den foreslåede formulering er det uklart, om der heri ligger en ændret tilgang i SGAV's håndtering af dette krav, men Landbrug & Fødevarer ønsker for god ordens skyld styrelsens præcisering af, om der med den foreslåede tekstændring sigtes mod en materiel ændring, idet det efter Landbrug & Fødevarers opfattelse alene må være selve *dokumentation* for overholdelse, der skal påses i konditionalitetssammenhænge.

Afsnit 36 - LF 11.2 – Tilsyn med dyr og passende behandling af syge landbrugsdyr

Landbrug & Fødevarer foreslår følgende ændring til side 79:

"isoleres i et passende rum med tør og behagelig strøelse [...]" (selv om ordlyden stammer direkte fra direktivteksten)

Ændres til:

"isoleres fra raske dyr"

med henblik på at præcisere, at det skal være muligt at have flere syge dyr gående sammen i én sygesti.

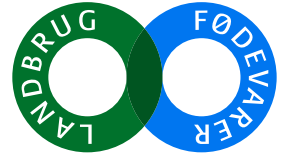
Det fremgår af bemærkningerne til LF 11.2, afsnit 36.3, side 80, at:

"Som tommelfingerregel bør belægningsgraden i sygestier være det halve af almindelige stier."

F.eks. indeholder hverken kalvedirektivet eller direktivet om beskyttelse af landbrugsdyr specifikke arealkrav til sygestier eller sygebokse, og der bør således ikke kunne opereres med nogen form for "tommelfingerregel" isoleret for kvæg ud fra følgende pointer:

- I henhold til [Kalvedirektivet](#) skal syge eller skaderamte kalve om nødvendigt isoleres i passende rum med tør, komfortabel strøelse.
- I henhold til [Direktiv om beskyttelse af landbrugsdyr](#) skal syge eller tilskadekomne dyr om fornødent isoleres i et passende rum med tør og behagelig strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.
- I forhold til de nationale regler, i [Dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold fa kvæg](#) er belægningsgraden i sygebokse ikke det halve af den almindelige stald til malkekøer. I henhold til § 35. stk. 1 skal enkeltsygebokse til malkekvæg have et areal på mindst 10 m² for små racer og 12 m² for store racer. Stk. 2. Fællessygebokse skal have et areal pr. ko på mindst 6,8 m² for små racer og 8,0 m² for store racer. I henhold til § 60. skal totalarealet for det område, hvor malkekøerne opholder sig i stalden mellem malkningerne, pr. malkeko være mindst 6,6 m² for små racer og 8,0 m² for store racer.

Et krav om at belægningsgraden i sygestier bør være det halve af almindelige stier målt på antal m² per dyr, er derfor ikke meningsfuld for f.eks. malkekøer.

Helt overordnet vil Landbrug & Fødevarer problematisere, at styrelsen på denne måde anvender en tommelfingerregel, der potentielt kan sætte "skønnet under regel". Det kan på den anden side være med til at skabe forudsigelighed med "tommelfingerregler", men styrelsen kunne med fordel understrege, at der alene er tale om et udgangspunkt, der konkret kan fraviges efter et konkret skøn. Landbrug & Fødevarer skal derfor anmode om passende ændringer i formuleringerne under dette afsnit.

Landbrug & Fødevarer henviser i det hele til tidligere afgivne høringssvar til konditionalitetsvejledninger og til bemærkninger afgivet i forbindelse med høringen over bekendtgørelse om konditionalitet for 2026, styrelsens j. nr. 25-11-000042, og vi står naturligvis til rådighed for opfølgende dialog, såfremt der er behov for uddybning eller præcisering af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Helle Guldbrandt Lachmann

Jura, Erhvervsjura & Fonde

M +45 3058 2159

E hgl@lf.dk

Maria Skovager Østergaard

Chefkonsulent

EU & Frø

M +45 2724 5627

E mso@lf.dk